

EL TEATRE CATALÀ



ANY II ■ NUM. 56

20 CENTIMS

22 MARÇ DE 1913

Tretzé folletí de 16 pàgines de **SENYORA AVIA VOL MARIT**, de J. Pous i Pagès
Desé folletí de 16 pàgines de **LA SAGRADA FAMÍLIA**, de l'Avelí Artís



EL TEATRE CATALÀ

— REVISTA SETMANAL IL·LUSTRADA —

: EXTENSA INFORMACIÓ GRÀFICA I LITERÀRIA DE L'ACTUALITAT TEATRAL CATALANA :
TEATRE CASTELLÀ TEATRE EXTRANJER

20 PÀGINES DE TEXT

DE LES PRIMERES FIRMES DE CATALUNYA

32 PÀGINES DE FOLLETÍ

DE LES OBRES TEATRALS DE MÉS ÈXIT

— PRESENTACIÓ ESPLÈNDIDA —

PAPER COUXÉ :: NOMBROSOS GRAVATS :: TIRATGE EXCELENT

EL TEATRE CATALÀ es la millor revista que a Catalunya s'ha publicat dintre'l seu caràcter i condicions econòmiques

SURT ELS DISSABTES

Número corrent: 20 cèntims - Número atrassat: 40 - Atrassat sense folletins: 25
Suscripció: Espanya, 3 pessetes trimestre - Extranjer, 9 francs semestre

Administració: PORTA-FERRIÇA, 17, LLIBRERÍA ■ BARCELONA

EL TEATRE CATALÀ

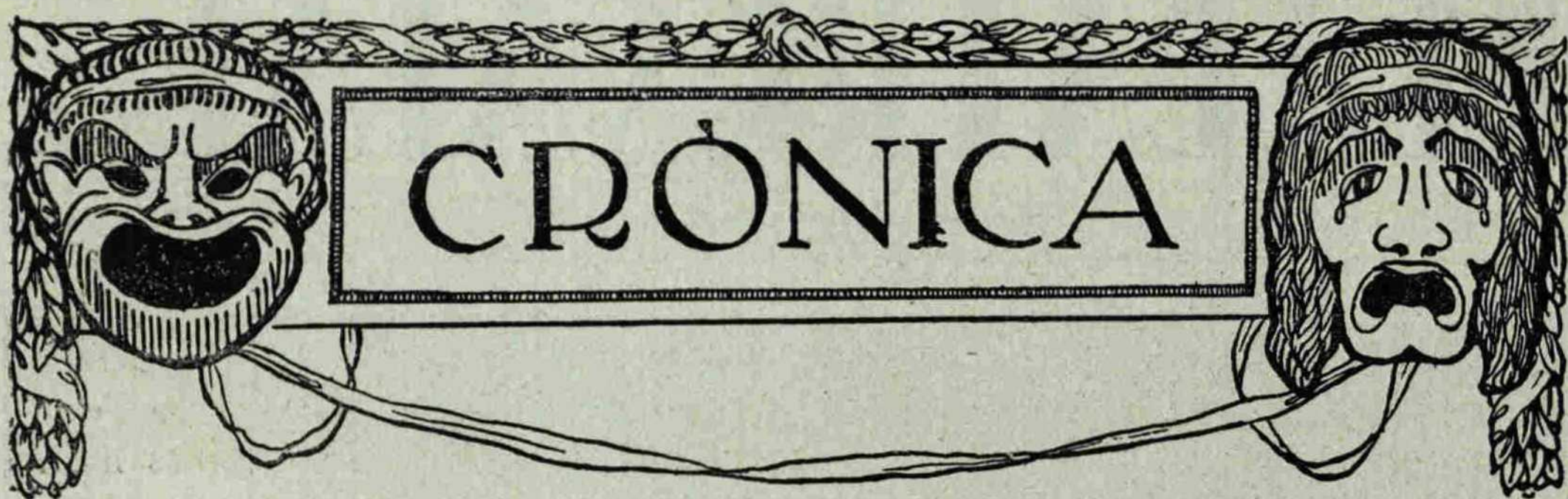
ANY II

BARCELONA : 22 MARÇ 1913

NÚM. 56



DOLORS MARSAL, notable primera actriu catalana



Es amb grata satisfacció, barrejada amb una gens dissimulada amargura, que acullim les periòdiques i curtes visites de les celebritats catalanes que han fet brillar en el món de l'art el seu nom il·lustre.

Enorgulleix els nostres sentiments patriòtics que compatricis nostres contribueixin a fer resplendir la gloria de la mare comú a tots, Catalunya, amb raigs del seu propi ingeni, però ens causa tristesa la consideració de que aqueixos catalans, que han sabut fer-se admirar per gent de totes les terres, han hagut d'abandonar quasi per complet la seva Patria per a llençar el vol per altres països que'ls facin repetir aquell desconcertat *ubi bene, ibi patria*.

L'Enric Borràs, en Joan Manén, la Maria Barrientos... Catalans tots tres que'ns visiten per pocs dies, com aucells de pas que s'aturen a reposar damunt una branca, com uns passatgers que fan curta estada en una estació apenas anomenada en el Bædecker.

Parem-nos a meditar i diguem-nos amb sinceritat, ja que'ns ho diem a nosaltres mateixos, si aqueix llastimós i continuat èxode dels nostres talents s'avé gaire amb les nostres pretensions de poble culte, amb aspiracions d'una major llibertat, i si correspon normalment a la nostra positiva i efectiva potencia i vigorosa personalitat.

Perquè no és el cas, i per a creure-ho no es precis acudir a certa emfàtica fanfarroneria, que constituïm una raça pobre, incapaç de produir esplèndides manifestacions de vitalitat i xorca per donar a l'humanitat alts pensaments, fortes energies i belles mentalitats. Si fossim incrèduls o acatessim les opinions menyspreuadores dels estranys, repasem la llista gloriosa dels catalans que

han col·laborat eficaçment en l'obra eterna de la Civilització aportant-hi noves modalitats i que han alimentat continuament la immensa fornall ont s'hi forma el geni de les races.

Està per fer l'inventari de les forces espirituals de Catalunya, com tampoc s'ha format el del seu poder material i econòmic. I apuntem aqueixes forces, perquè, a la vegada que conjuntament constitueixen el valor que tenim com a catalans i com a homes, venim aixís a desmentir la llegenda, massa creguda per desgracia, de que la depressió que s'observa en l'estima que sentim pels nostres artistes i poetes es deu a una excessiva mercantilització de les nostres activitats. Això no es cert: amb tot i tenir cabals i mentalitats pròpies, som tant tributaris de lo exòtic, en lo que's refereix a interessos materials, com a lo que representen necessitats i expansions de la nostra idealitat.

Són estrangeres les nostres grans companyies de foment industrial i les de comunicacions, com estrangers, o forasters almenys, són els que, en teatres i concerts, acaparen el gust del públic, amb menyspreu i desconeixement dels artistes catalans, que solament quan vénen mitg estrangeritzats triomfen plenament i atreuen les multituds.

Tot això vol dir que a Catalunya tenim els elements per a formar un gran poble, però que falta l'esforç gegantí de qui sàpiga alçar les generacions catalanes en un mateix sentiment de grandesa, esdevingut aspiració nacional, i pugi ben amunt l'esplèndid palau, que, a l'esser orgull propi, sigui plena demostració de la nostra apti-

tut per a dir al món quelcom de trascendental.

Per necessitats d'expansió, moguts per nobles ideals, per ingènit instint de llibertat, havem creat una força, que se n'ha dit *catalanisme*, que ara ha laborat per a reintegrar pretèrites institucions patries, enderrocades per la tirania, com a somniat per a dur-nos un pervindre que siga noble coronament a la nostra tradició gloriosa i a la present febrosa inquietut d'un poble en marxa.

Molt bé tot, però ens cal un *catalanisme* nou, o el mateix d'ara, més atent a la realitat de les coses, que conservi i defensi lo present, lo que ja tenim, lo que per sí sol ja'ns dona personalitat prestigiosa encara que no tinguessim historia o que demà ens faltessin elements per a escriure-la. Siguem més actuals, no deixem isolats els esforços individuals ni llencem a l'oblit i sens defensa els bells propòsits de les col·lectivitats que creen perquè creuen; allí ont hi hagi un català que sobressurti del comú nivell, donem-li ales en lloc de desenganys, no deixem que'ns abandoni donant-li el dret d'acusar-nos d'ingrats o de masells d'ànima.

Que ressoni el nom de Catalunya per tots els àmbits del món, però que hi ressoni amb veus de triomf i de grandesa, no amb l'anormal aparició de catalans que s'a-

cullen a patries més generoses, com fugint d'una mare esquerpa i malagradosa.

L'expansió d'un poble que escampa l'esplendor de la seva cultura perquè'n sobreix, i que nodreix a tots amb els fruits abundants i madurs de les branques que's blinquen pesantes de tanta ufanor, aqueixa és la que devem voler nosaltres, no l'èxode miseriós dels desesperats o dels incompresos.

Si no'ns decidim a preocupar-nos més de lo que ara ens deixem perdre, arribarem a un dia que probablement serem encara *catalanistes*, però dividits en càstes. Una, la dels adoradors del passat, asseguts sobre la molsa de les runes; l'altra, mirant perfidiosament l'horitzó, com volent endevinar un pervindre eternament lluny; uns i altres, indiferents a la vida que'ns rodeja, incapaços d'acollir i encaminar la riquesa d'energies que se'ns escapa de les mans.

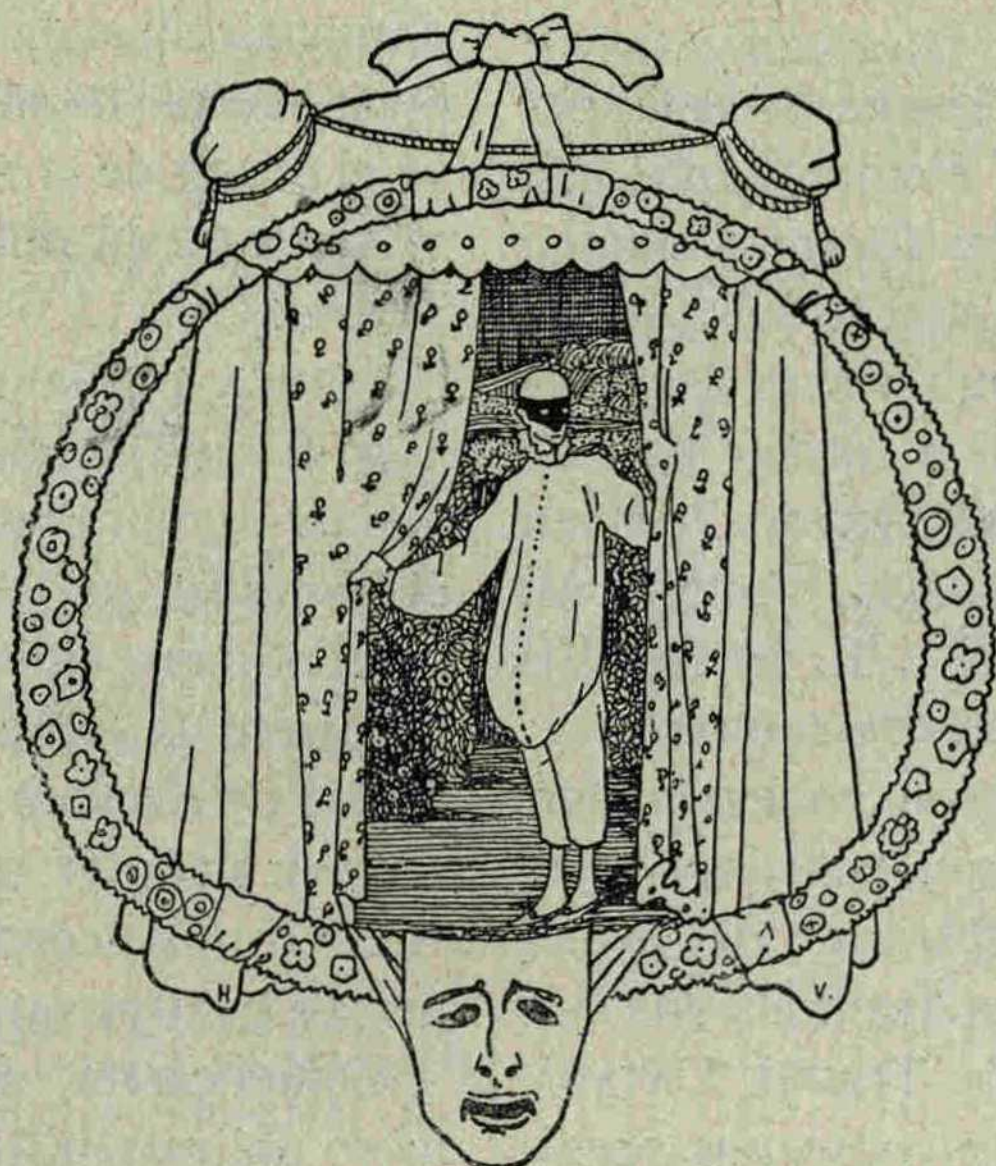
Ens queixem de la vida precaria del nostre teatre, i Catalunya proveeix als pobles forasters d'actors, d'actrius, músics, cantants, escenògrafs...

Aont és, doncs, la decadencia? No fóra més just dir la nostra inercia i deixadesa en aprofitar lo molt i bo amb que comptem?

I diem Teatre quan podríem dir Escola, Taller, Comunitat, Governants...

Encara hi som a temps, catalans!

X.



La fusió de "L'Escena Catalana" i EL TEATRE CATALÀ



AN produït excel·lent impressió en el públic els articles que aparegueren, respectivament, en el número de *La Escena Catalana* i en el d'EL TEATRE CATALÀ del dissabte passat, fent referencia a la fusió en una de sola de les dues empreses que fins ara hem vingut treballant en pro del nostre Art dramàtic.

Reflexe d'aquesta falaguera acollida que l'unió ha tingut per part dels que's preocupen de les coses teatrals o literaries de Catalunya són les enhorabones que, tant nosaltres com els nostres companys de *La Escena*, hem rebut, ja per escrit, ja de paraula.

Exposats en l'article anterior els motius que'ns han impulsat a uns i altres a fondre en un mateix caliu ideals i interessos, no insistirem en explicacions que no calen per lo que afecta a l'orde moral de la nostra decisió. Agraïm coralment els centenars de felicitacions que aquests dies ens plouen, i que'ns estimulen per a millorar la nostra obra, i anem a dir com hem resolt els assumptes administratius en lo que afecta als afavoridors d'una i altra publicació.

* *

Com diguerem la setmana passada, per virtut de la fusió dels elements que han confeccionat fins ara *La Escena Catalana* amb els d'EL TEATRE CATALÀ, deixa aquell popular setmanari de publicar-se des de la setmana entrant, venint a formar part de la Redacció del nostre, els senyors Pompeu Crehuet, Salvador Bonavía, Antoni M. Muntañola, J. Batllibosch i E. Saleta i Vidal, que redactaven el nostre confrare.

Aquests escriptors, prou coneguts perquè precisi dir amb quin entusiasme treballen per al major esplendor del nostre teatre, ajudaran d'ara en avant als que fins avui hem anat fent EL TEATRE CATALÀ, que, units amb els nous companys, segui-

rem la nostra tasca. Queda demostrat, doncs, que l'acord amb *La Escena Catalana* no és disgregació, sinó unió de forces.

La Direcció de la Revista, com fins avui, estarà confiada an en Francesc Curet.

* *

Les condicions materials de presentació d'EL TEATRE CATALÀ continuaran essent les d'ara, millorades en tot lo que possible sigui. A augment de forces, vindrà, com és natural, augment de medis. Així, doncs, seguirà imprimint-se la Revista a cà l'Artís, farà, com fins ara, els gravats en Joarizti, i cuidarem d'ella com mai havíem fet, però com desitjavem fer. Informacions gràfiques extenses, augment de pàgines així que les circumstancies ens ho permetin, meravelles, en fi.

Probablement en el número pròxim, que ja repartirem als abonats de *La Escena Catalana*, podrem començar la secció «Els nostres artistes en l'intimitat», composta d'interviús tingudes a casa dels homes més il·lustres del nostre teatre, amb la cooperació den Rozas, el nostre fotògraf.

* *

Les obres de que ara's disposava per als folletins s'havien de repartir per als dos periòdics, i això, com és consegüent, havia d'impossibilitar la creació d'una biblioteca prou selecta i harmònica. Potser d'aquí prové el desitg de la nostra unió.

Ara aquesta dificultat està vençuda. EL TEATRE CATALÀ podrà formar una col·lecció ÚNICA a Catalunya.

A fi que'ls abonats a *La Escena Catalana* puguin començar obra al començar el trimestre, que es d'aquí dues setmanes, en el número vinent d'EL TEATRE CATALÀ acabarem la publicació de *La sagrada família* i de *Senyora avia vol marit*. Serà precís, per això, fer un extraordinari, però el farem, i una vegada més serà un benefici per als nostres subscriptors.

Començarem, doncs, en el primer número del mes d'Abril, la publicació de la

farsa aristofanesca de l'Apeles Mestres *Justicia!*, obra que anava destinada a *La Escena*, i probablement l'alternarem amb la segona edició d'una notable producció fa temp agotada, joia del nostre teatre i un dels seus èxits més populars.

*
* *

L'Administració d'EL TEATRE CATALÀ queda instal·lada, des del dia 1.^{er} d'Abril, en la llibreria den Salvador Bonavía, plaça del Pi, 5.

Preguem als nostres amics que prenguin bona nota d'aquest canvi, a fi d'evitar molesties i confusions.

TEATRE EXTRANGER

NIÇA

Casino Municipal. — L'estrena de *Marie-Magdeleine*, de Maurice Maeterlinck, ha estat un dels més colossals èxits.

Són tres actes de drama delictuosos que han agradat extremadament.

Els decorats, pintats a l'objecte, són esplèndids i han estat sots la direcció de la senyora Georgette Leblanc-Maeterlinck, lo mateix que la confecció dels trajos.

No cal dir les felicitacions que això li ha valgut, puix ha estat un gran contribuïent al triomf de l'obra.

BRUXEL·LES

Teatre de la Monnaie. — Davant d'una sala extraordinàriament brillant, han donat per primera vegada *La fille du Far-West*.

Veritables ovacions tributaren a Mr. Darmel per les seves notes tant excel·lents.

El *rôle* de « Dick Jonhson » ha estat creat per Mr. Darmel, i « Minnie » ha sabut interpretar-lo immillorablement Mme. Friché.

La presentació d'aquesta obra ha estat esplèndida. Sembla que per lo que ha agradat s'aguantarà molt en el cartell.

Vaudeville. — *Train de plaisir*, de Mr. Hennequin, ha obtingut un nou èxit en aquest teatre.

Moliere. — Estant ultimant-se els ensaigs per a la representació del poema musical *L'arlesienne*, de Daudet.

El públic ho espera amb molt d'entusiasme, ja que fa temps no l'havien posada en escena.

Galleries. — La *Primerose* continua en el cartell, i sembla que tardarà a esser reemplaçada per alguna altra obra que sigui de tant benefici per la empresa com aquesta.

LIEGE

Teatre Royal. — L'associació d'artistes d'aquest teatre anuncia la segona representació de *Madame Butterfly*, la qual tindrà per interpretadors Mlle. Irma Castel i el celebrat tenor Mr. Massart.

Renaissance. — Encara continua en el cartell l'obra detectivesca *La mort de Sherlock Holmes*.

El 22 del corrent serà substituïda amb l'estrena de *Ce bon Mr. Zoetebeeck*, un dels èxits de Brussel·les.

Gymnase. — Tancarà les seves portes el 31 d'aquest mes.

Abans donarà tres grans gales representant *La veuve joyeuse*, *L'embuscade* i *Frou-Frou*.

El pròxim Abril començarà a actuar-hi una companyia d'opereta italiana.

Per a la pròxima temporada teatral ha estat confiada la direcció artística a Mr. Chabance, qui actualment ho es a Nancy.

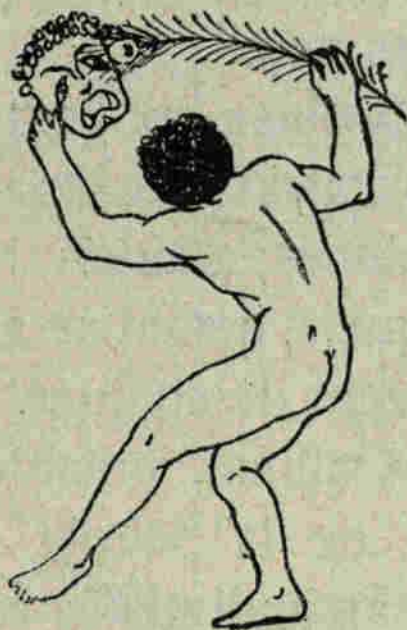
FRANCFORT-SUR-MEIN

Nouveau Theatre. — Obté un gran èxit el boniquet vaudeville en tres actes, de Mr. Schwark, que du per nom *777 marcs per 10 marcs*.

CAIRE

Teatre Khédivial de l'Opera. — Una bona *troupe* francesa ha donat en aquest teatre cinc representacions de la grandiosa producció de Wagner, *Siegfried*.

Colossalíssima ha estat l'interpretació que ha sabut donar-hi tota la companyia, i especialment Mlle. Comte i Mr. Merma.





MUSICA

Teatre Principal. — *Homenatge a mossèn Cinto Verdaguer.* — Amb una concurrència molt atapada en el públic i escassíssima en llotges i llotgetes, tingué lloc en el degà teatre de la Santa Creu el concert que la Schola Orpheònica, amb la cooperació de l'eminent primer actor Enric Giménez i de la Banda Municipal, verificà en homenatge a mossèn Cinto Verdaguer i a benefici del monument del mateix, essent molt sensible que les famílies adinerades fessin el buit a festa tant patriòtica, ja que moralment venien obligats a contribuir-hi.

La Schola Orpheònica, sots l'experta batuta de son director Artur Marcet, interpretà triades composicions de son repertori, basades en motius casolans, algunes de les quals amb lletra del malaguanyat poeta; cantaren, ademés, acompanyats per la Banda Municipal, l'hermosa obra de Grieg *Patria nova*, cantant el solo l'aplaudit baix Conrat Giralt, i assolint, tant el solo com el final, molts aplaudiments, essent repetits; així mateix assolí una interpretació molt brillant la marxa del *Tannhäuser*, la qual fou atacada per les veus amb molta valentia, causant un excel·lent efecte; l'hermosa pàgina wagneriana fou aplaudidíssima, obtenint el *bis*.

Foren també repetides *Sota de l'olm*, de Morera; *L'emigrant*, de Vives, i *Oh... quin bon eco!*, de Roland de Lassus, causant molt bon efecte la delicada imitació de l'eco fet per les veus.

La Schola Orpheònica canta amb molta afinació i seguretat, i és llàstima que les veus no sien més plenes; ademés hi ha alguna corda que flaqueja, notant-se això especialment en les peces de conjunt.

La senyora Gallinat, notable artista d'òpera i solista de la Schola Orpheònica, tingué molts aplaudiments en el solo de *Montanyes regalades*, *Cançó del trovador*

i *La farigola*, cantant, ademés, acompanyada a piano pel mestre Buxó, composicions de Borràs de Palau, Nicolau i Buxó (lletres de Verdaguer), essent la darrera *La filadora*, molt ben rebuda pel públic, repetint-se, tant per la justa interpretació de la senyora Gallinat, que lluí sa hermosa veu, com per l'acert del mestre Tomàs Buxó.

El gran actor Enric Giménez recità admirablement fragments de l'*Atlàntida* i *Canigó*, essent ovacionat, com també la Banda Municipal a l'interpretar una fantasia sobre motius populars del veterà mestre Ribera, essent, en síntesi, una molt gaia festa, la sola nota discordant de la qual fou l'absència de certs elements que havien de donar-li son caliu atès l'objecte a que's dedicava.

Nosaltres preguem perquè, lo més aviat millor, sia un fet l'execució del monument an en Verdaguer, el més gran dels nostres poetes, la genial obra del qual honra tant a la nostra estimada Catalunya.

Palau de la Música Catalana. — 6.^e *Concert de Quaresma.* — Amb un extraordinari èxit tingué lloc el darrer concert de la serie quaresmal, essent una vetlla memorable per als dos artistes catalans: l'eminent violinista Joan Manén i el notable director i compositor Joan Lamote de Grignon.

El portentós domini del violí del celeberrim Manén triomfà en aquest concert igualment que en els dos precedents; no és possible demanar al violinista més puresa d'afinació, ont un hom queda cor-près d'admiració per la pasmosa seguretat amb que emet els més difícils passatges, ja que per ell no hi ha res impossible.

L'exquisida delectació l'auditori fou especialment a l'interpretar els tres temps de l'hermós *Concert*, de Beethoven, essent un prodigi d'agilitat en la transcripció

i comentaris del *Capritxo 24*, de Naganini; además digué amb suma pulcritut la *Gavota*, de Martini, i el delicat *Ballet*, de Gluck.

Nosaltres sincerament ens atrevim a manifestar que la dicció den Manén, tot i essent tant extraordinària, no és pas a l'alçaria per a fer *pendant* amb sa prodigiosa execució, notant-se, en algunes de ses composicions la manca de sentiment apassionat, el qual supleix en Manén amb un embruixat dir de *stacatos*, *picados* i *trinos* que entusiasmen i electritzen; a no esser per lo que hem expressat, podríem dir que és el primer violinista que hem sentit a Barcelona.

El mestre Lamote de Grignon, que, com ja és del domini del nostres llegidors, ha triomfat a Berlín com a director i com a compositor, ens donava la primera audició ací — puix és una de les obres que més èxit obtingué a Alemanya — del *Poema romàntic*, hermosa composició ont no sabem que admirar més, si el bell desenrotllament de l'interessant idea musical o la treballada instrumentació, en la qual demostra d'una faisó extraordinària el coneixement de la tècnica, que tant caracteritza en totes ses obres a dit mestre català, essent-li premiada amb una ovació sa esmerada labor d'excel·lent compositor.

En l'*scherzo*, glosant el tema de *La filadora*, demostra també sa mestria; no obstant, per l'insistent repetició del motiu popular perd quelcom d'interès.

La senyoreta Fornells cantà amb molta pulcritut les belles cançons *Les aranyes*, *Cap al tard* i *Es lluny*, de Lamote, sobressortint en la segona, que fou interpretada amb ver sentiment.

L'Orquestra Simfònica de Barcelona, dirigida per son director Lamote de Grignon, interpretà admirablement l'obertura

d'*Ifigenia a Aulida*, de Gluck-Wagner, i la genial humorada de Dukas *L'aprenent de bruixot*, meravelloses pàgines, ont foren ovacionats director i orquestra.

Rebin els dos artistes catalans la nostra més entusiasta felicitació per honrar ací i a l'estranger l'art patri, tant be en ells representat.

ORPHEUS

*
* * *

La companyia Caramba, tant aplaudida al Liceu, ha donat quatre funcions al Novitats, de comiat al públic de Barcelona.

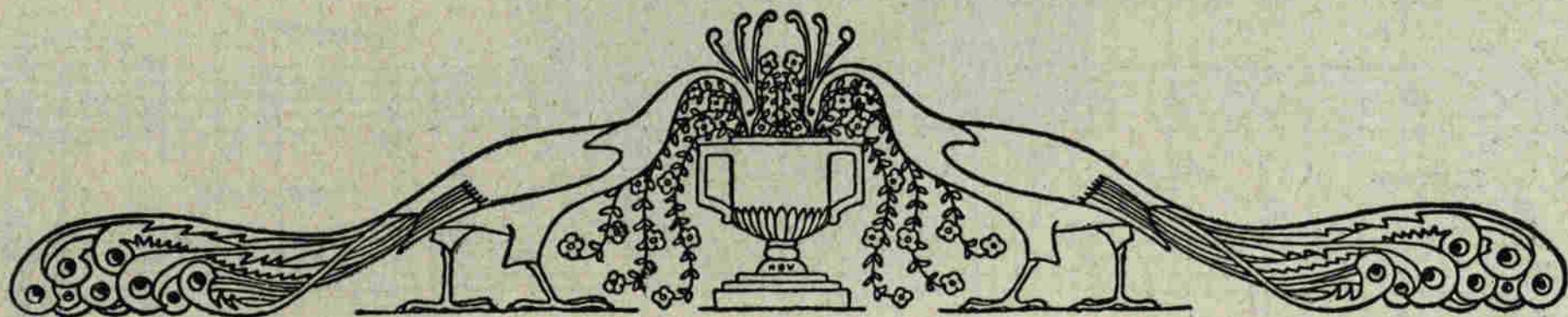
Posà en escena *Eva* i *La casta Susana*.

Apart del negoci que foren per l'empresa les dues primeres representacions, poc hi ha guanyat en les mateixes la companyia Caramba, puix l'interpretació de *La casta Susana* produí en el públic una desil·lusió tant grossa, que s'exterioritzà sorollosament. I amb raó, puix la popular opereta, tant coneguda a Barcelona, perd tota la seva gracia feta pels actors de la companyia Caramba.

El públic en pes comentava la poca cura que ha tingut la direcció artística d'aquesta companyia de despedir-se del nostre públic amb una representació tant deficient, que ha estat com una rehabilitació dels nostres actors, car no pot comparar-se la manera com *La casta Susana* s'havia vist a Barcelona amb la manera que'ns l'han donada els italians.

La presentació, a l'alçaria dels interpretadors. Quasi estem per dir que hem perdut un temps preciós parlant malament del decorat den Magdalena, que resulta de perles comparat amb el que'ns ha importat per aquesta obra en Caramba.

Vagi com a *mot de la fin* lo que deia un senyor, indignat, pel vestíbol de Novitats: — *Caramba!* quina despedida! — R.



CLIMENT LOZANO

MARINA

(LLETRA D'APELES MESTRES)

Allégo.

Cant

Piano

En el mi - rall cam -

- biant de la mar bla - va tot s'hi re-flec - ta i - gual tot s'en-mi - ra . lla i que di - fe - rent mon

cor, oh ma es - li - ma - da! el blau her - mós del cel, la nu - vo -

- la - da els focs del sol po - nent la llu - na pà - li - da i que di - fe - rent mon cor, oh ma es - li -

- ma - da que re - flec - teix tan sols la te - vai - mat - ge!

apassionat.

cresc.

rallent.

f

rall. molto.

L'ALCOOLISME
ESTUDIS FISONÒMICS DE

L'ENRIC BORRÀS



LA colossal figura artística de l'Enric Borràs es novament actualitat entre nosaltres.

Pocs actors hauran fet tant com ell per l'enaltiment del Teatre Català, que espargeix amb els batecs de la seva ànima artística terres enllà, com a estandart de la seva carrera gloriosa.

Hem parlat amb ell, d'ençà de la seva nova estada a la terra que li es mare carinyosa, i sentint-lo parlar l'optimisme floreix en els nostres pits. Perquè un sab lo que ell podria fer per acabar amb l'estancament de la dramàtica ca-



talana, i ell se troba propens a les realitzacions més esperançadores. Els seus propòsits són meravellosos als ulls dels que desitgem per al nostre art escènic l'esplendor dels triomfs més senyalats, i creiem que ell pot contribuir-hi molt.

Pensem, en un dels pròxims números, dedicar a la personalitat artística de l'Enric Borràs l'homenatge de les nostres plomes entusiastes. Mentrestant, siguin aquestes ratlles com una salutació d'avançada, desitjant-li que la seva estada a la Patria li sigui propícia.

DELS AMORS DEN RICARD WAGNER AMB MATILDE WENSENDONK

(Acabament)

II

WAGNER RELATA A ALGUNS DE SOS AMICS
EL POEMA DE «TRISTANY»

AQUESTA lectura produí gran efecte. La senyora Wensendonk paregué particularment impressionada per l'últim acte, i li digué, a manera de consol, que no devia entristir-se per això; en el millor dels casos, tal situació solament pot tenir aquest desenllaç.

«Cosima em donà la raó. Ferem també molta música. Devegades teníem alguns oients, i la senyora Wensendonk se comptava molt sovint entre ells. Cosima escoltava, amb el cap inclinat, i no deia mai res; quan insistieu en que parlés, arrencava en plors.»

Aquesta Cosima es Cosima Listz, casada allavors amb Hans Bülow, i que fou, més tard, muller de Wagner. Aquesta és sa primera aparició en les *Memories*; no és inútil observar quina importància dona an aquesta aparició i de quin treball de sentiment i d'emoció se la volta. Si no se sabés la veritat, qualsevol, al llegir la narració del poema de *Tristany*, creuria que'l personatge essencial es, no Matilde Wensendonk, sinó Cosima. I, no obstant, aquí està lo que Wagner, poc temps després, escrivia a la seva germana:

«Lo que des de fa sis anys m'ha sostingut, consellat i, particularment, m'ha donat força de voluntat per permanèixer al costat de Minna és l'amor d'aquesta jove (Matilde Wensendonk), que, després d'haver estat molt temps vacil·lant, se m'ha acostat, primerament insegura i tímida, i després amb una decisió i certitut cada vegada més grosses. Aquest amor, que permaneixia entre nosaltres dos inexpressat, fou precís, a la fi, confesar-lo obertament quan, fa un any, vaig fer el poema de *Tristany* i el vaig dedicar an ella. Allavors, per primera vegada, l'ànim li mancà i em digué que havia de morir. Pensa, estimada germana, lo que ha estat per a mi aquest

amor, després d'una vida de penes i de sofriments, de torments i de sacrificis com la meva.»

Hi ha, entre les dugues explicacions, alguna diferencia; és inútil indicar quina de les dugues és la que diu la veritat. Es veu aquí, com se veurà en endavant, molt sovint en les *Memories* traicionat el propòsit de treure a Matilde Wensendonk tot el paper important en la vida den Ricard Wagner i de fer-la entrar per l'ombra, per a posar en son lloc a l'altra: a Cosima.

Sens dubte la situació's feia cada vegada més tivant entre'ls habitants de la *villa* i els de l'Asil. Wagner se veu obligat a donar compte d'ella, i ho fa en aquests termes:

«M'era verament insoporable consagrar tardes senceres a converses, en les quals mon bon amic Otto Wensendonk es creia obligat a pendre part. La sospita que tenia de veure-s suplantat per mi en sa propria casa li inspirava la singular vivacitat que sent tot aquell que's barreja en totes les converses per no quedar-se relegat a l'últim lloc. I sa perspicacia entre nosaltres produia, més o menys, l'efecte d'un apagador sobre una espelma.

«Tot m'abrumava i em molestava, i la única persona que jo coneixia i comprenia em manifestava una simpatia que, sens dubte, no tenia res de tranquilitzadora...»

Aquestes són les paraules per les quals en Wagner defineix l'amor de Matilde Wensendonk en el temps que aquest amor era més fervent i estava en major perill. Doncs el desenllaç del drama s'apropava. Fou, com se sab, l'enviar Wagner a Matilde una carta, sorpresa per Minna, lo que precipità la crisi.

Minna es cregué enganyada; tingué, de moment, una explicació violenta amb son marit, i després una altra amb Matilde. I, a causa de l'escàndol, totes les relacions quedaren trencades entre la *villa* i l'Asil.

Durant alguns mesos Wagner permanesqué a la seva caseta, esperant una reconciliació amb els Wensendonk i disputant-se violentament amb Minna.

En aquells dies Hans de Bülow i Cosima

arribaren a Zurich, d'ont molt prompte marcharen després d'una estada *horriblement penosa*. *Cosima observava un silenci sombrí*. Baix aquest aspecte misteriós Wagner es complau en presentar a Cosima:

«A la porta de la casa trobo la mirada de Cosima, tímida i interrogant. Vaig veure a Cosima molt blanca i vestida de dol; i Cosima em somreia...»

I poc després Wagner, a la vegada, marxà, abandonant l'Asil per no tornar-hi més, trencant els llaços que l'havien unit amb sa muller Minna. Ve la marxa cap a Italia i l'estada a Venezia, estada consagrada tota a Matilde i a *Tristany* i de la qual en tenim el quadre més viu i el testimoni més irrecusable; el diari i les cartes per a l'amiga perduda per a sempre, que són més que un poema d'amor, ont el pensament de Matilde i el de *Tristany* es troben units.

I, en canvi, en les planes de *Ma vida* que parlen d'aquesta estada a Venezia no s'hi veu més que una sola vegada escrit el nom de Matilde, associat al de *Tristany*.

Lo que ha estat d'ell l'inspiradora de l'obra, des d'allavors l'esborra del pensament, i vol que s'esborri amb ell. I en el reste de les *Memories*, quan es parla de Matilde Wensendonk, és com d'una estranya, amb motiu dels incidents més materials i amb les paraules més banals.

Això és lo que feu Wagner mateix de l'episodi més noble i més patètic de la seva vida sentimental: l'ha disminuït, esborrat: l'ha reduït a res.

La raó de son silenci és fàcil descobrir-la. A l'època que Wagner escrivia *Ma vida*, és a dir, pels voltants de l'any 1869, estava baix l'influència d'una altra dona, d'aquella

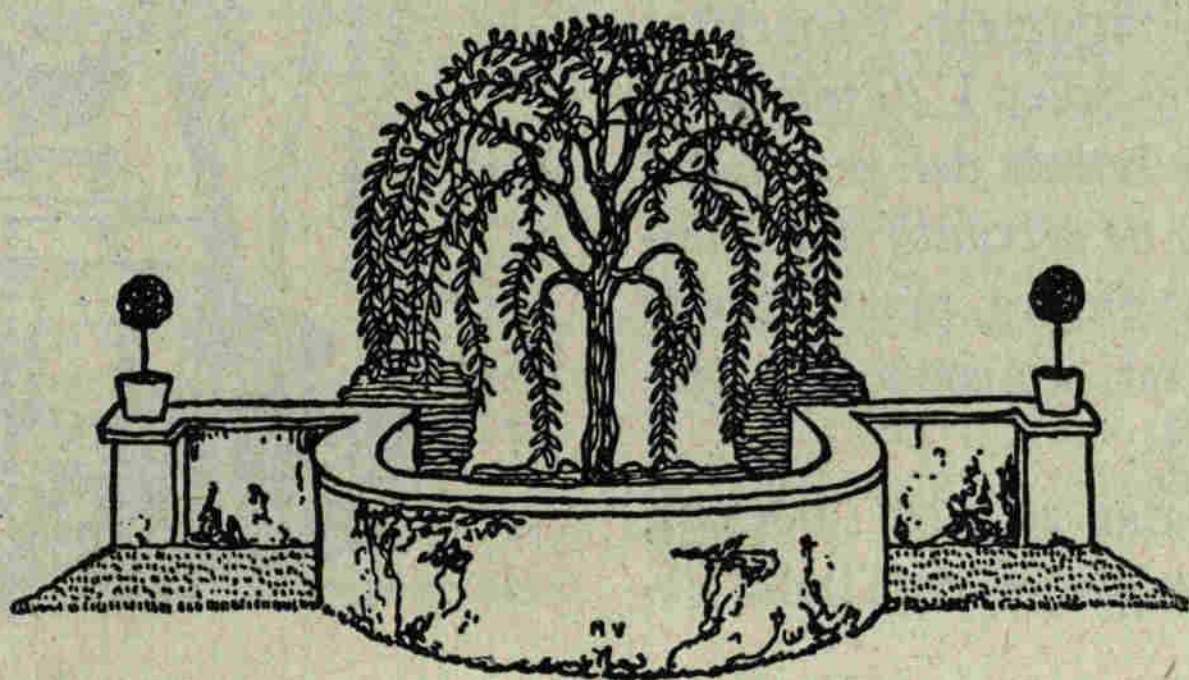
les mirades, gestes i somriures de la qual descriu en les planes de son llibre: de Cosima de Bülow, que avui és la senyora Cosima Wagner.

Davant d'ella ha sacrificat a Matilde Wensendonk, com, amb una ferocitat superflua, sacrificà anteriorment a la gens afortunada Minna Planer, que carregà amb totes les culpes odioses, i Matilde fou quasi esborrada del nombre dels vius. És que en Wagner, quan escrivia aquesta historia, no creia que les cartes seves a Matilde serien publicades. Aquestes han estat publicades i el confonen.

El llibre, doncs, que Wagner ha titulat *Ma vida*, que escrigué ja fa cinquanta anys, i que ha estat donat a la publicació per la seva familia, conté molt curioses i interessants informacions. Els aconteixements que s'hi troben descrits són des de l'any 1850, l'època que Wagner anà a viure a Zurich, a causa de la participació que havia tingut en la revolució de Dresde (estava desterrat no solament de Saxonia, sinó també de tota l'Alemanya i de l'Àustria) fins a l'any 1864, en la qual data rebé del jove rei de Baviera la crida que devia canviar son destí i ajudar-lo a la victòria. Es també el període en el qual es produí en el pensament de Wagner la prodigiosa transformació que de *Tannhauser* i de *Lohegrin* condueix a l'*Or del Rhin*, a *La Walkyria* i al *Sigfrid*. Solament *Parsifal*, la primera idea del qual data dels voltants de l'any 1850, fou escrit més tard.

Si és que's vol conèixer, doncs, els amors de Matilde Wensendonk i de Ricard Wagner, no's llegeixi la pobre explicació que Wagner ha fet d'ells: llegeixi's *Tristany i Isolda*; és el més bell i el més veritable.

LLUÍS SISQUELLA



EL NOSTRE HOMENATGE A L'ISCLE SOLER



El llarg aplaçament que ha tingut el número verament extraordinari que EL TEATRE CATALÀ dedica al príncep dels actors catalans no ha estat pas en desmèrit de l'importància que des del primer moment havem concedit al nostre homenatge. Com més dies han passat més han crescut les proporcions de l'acte de justícia que anem a realitzar, i per les cartes d'encoratgement i d'impaciència que havem rebudes i que continuament van arribant a les nostres mans, tot ens fa creure que serà Catalunya sencera la que s'associarà al tribut d'admiració i d'estima que ofrenarem al gran Iscle Soler.

Hem arribat a un moment, ja, que no cal demorar més la realització de l'acte, i aixís, doncs, ens complavem anunciant als nostres amics que en el prop-vinent Abril, en el dia que ja anunciarem aviat, apareixerà el

NÚMERO-HOMENATGE DE
«EL TEATRE CATALÀ»
AL GRAN ACTOR ISCLE SOLER

podent assegurar que la seva publicació representa un gran esforç, puix mai a Catalunya s'haurà fet res semblant en honor d'un dels seus fills il·lustres.

Constituiràn el fascicle prop de **cent planes** de text, impreses en paper *couché* superior, amb nombrosos fotogravats i artístiques cobertes amb inscripció en or i relleu.

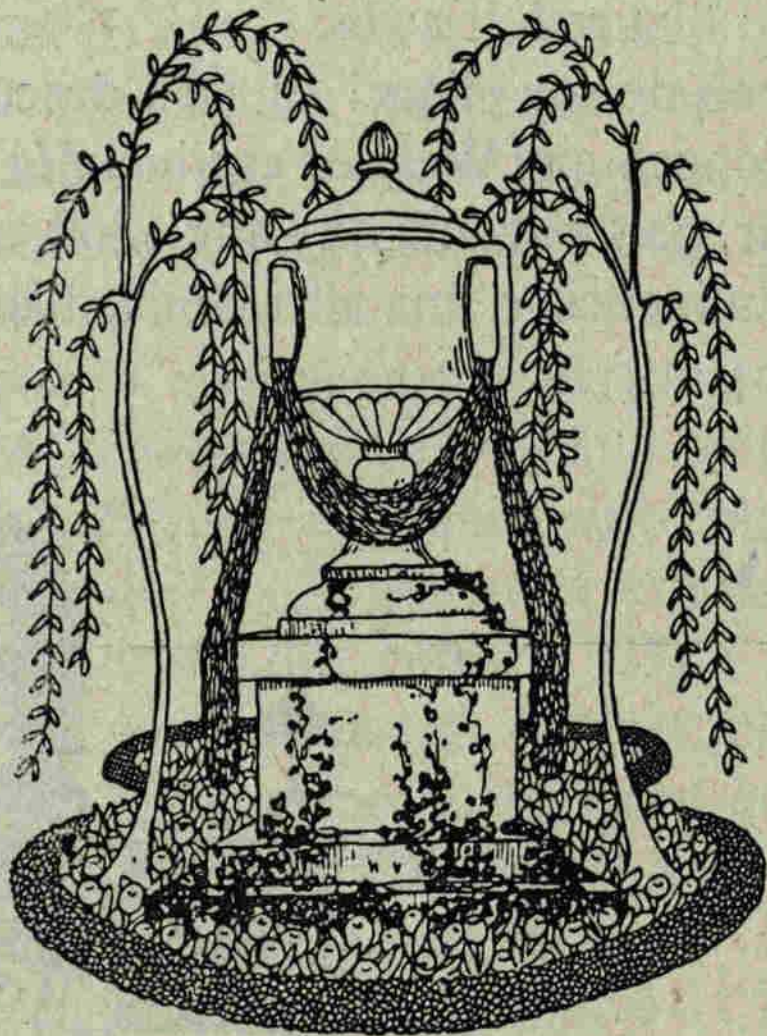
Entre'ls gravats hi figuraràn fotografies de la vida íntima den Soler i *l'esplèndida col·lecció completa de retrats del genial artista interpretant més de seixanta tipus*, notable recull no ajuntat encara, proporcionat per l'excel·lent fotògraf, el nostre entranyable amic Rafel Areñas.

En el text hi figuraràn articles i poesies, al·lusius tots a l'homenatge, de l'Italia Vi-

taliani, Angel Guimerà, Ignasi Iglesias, Santiago Rusiñol, Apeles Mestres, Conrat Roure, Adrià Gual, Avelí Artís, J. Puig i Ferreter, Ambrosi Carrión, J. Pous i Pagès, Pompeu Crehuet, M. Folch i Torres, J. Riera i Bertràn, D. i V. Corominas Prats, J. Roca i Roca, J. Pujol i Brull, R. Ramón i Vidales, Rafel Marquina, Josep Burgas, Josep Morató, Francesc Curet, Joaquim Viñas, Josep M.^a de Sucre, Plàcid Vidal, etc.

Amb motiu de la publicació d'aquest número, la ciutat de Terrassa, ont resideix actualment l'Iscle Soler, vol testimoniar amb tota solemnitat l'estima que sent per l'il·lustre actor. Per lo tant, podem avençar que l'acte d'entrega del número-homenatge al venerable artista constituirà una brillant i confortadora manifestació de catalanitat i de fe i amor envers el nostre teatre, una bella festa de l'esperit, en la qual tot lo que val a Catalunya hi serà degudament representat.

Oportunament ja donarem més detalls; més no volem estar-nos d'anunciar que a Terrassa s'hi reunirà, el dia que's destini, tots els que senten entusiasme per al Teatre Català i les seves grans figures, al qual entusiasme vol correspondre l'hermosa ciutat egarense rebent amb joia als seus hostes i immortalitzant la solemne festa amb l'imposició a un dels seus carrers del nom gloriós de l'Iscle Soler.



TEATRE CASTELLÀ

BARCELONA

Romea. — *Benefici Giménez.* — El nostre il·lustre actor tingué el gust exquisit d'escullir una obra mestra d'un autor immortal. *La fierecilla domada* és una d'aquelles creacions del geni humà que resisteixen els temps i les modes literàries. Per centúries que passin conserven la seva eterna frescor i sempre ens sedueixen amb nous atractius. Quina psicologia tant subtil i tant profunda, la de la producció shakespeariana! Quin moviment i quin color en les escenes, i com és florit i escaient el llenguatge, i que ben dibuixats els personatges!

El públic que assisteix a les representacions de *La fierecilla* no ha de fer cap esforç per situar-se en el medi en que aqueixa comedia fou escrita, i li cal solament entregar-se a la meravellosa suggestió del geni que llegà a la posteritat tot el relleu extraordinari de la seva gegantina figura. És, doncs, d'aplaudir que artistes conscients, com l'Enric Giménez, ens donguin ocasió d'admirar manifestacions d'art suprem.

En quant a la manera com l'obra fou interpretada, tindríem quelcom que dir-hi, però no volem pecar d'exigents, davant de la bondat de l'acció. Per altra part, havem de lluitar amb el record den Novelli i den Zacconi, i per molt que ho intentem, no'ns és possible oblidar aquelles notables creacions.

Bé, doncs, en Giménez, la gentil Abadía i en Guitart; passables i res més els senyors Torres, Sánchez i la senyoreta Xifrà, i malament, però molt malament, els demés interpretadors, que en certs moments més semblaven trobar-se en un circ eqüestre que en un teatre representant una obra digna del respecte de tothom. És clar que hi intervenia el cèlebre Mariano de Larra i es justifica el contagi. Quin home aquest, que ni davant del geni den Shakespeare sab contenir la ridícula de les seves *astracanadas*. A n'aquest veterà graciós se li acudí corregir i augmentar el paper que li correspongué, afegint-hi xistos i acudits (?) de la seva cullita, sense cap mena de respecte ni consideració a l'obra ni al públic. Dir que un dels xistos més afortunats dels que grollerament empeltà en Larra és el d'anomenar *naf-talina* a «Catalina», n'hi ha prou per preguntar-nos una vegada fins quan haurem de sofrir el suplici de tenir aqueix dolent actor per hoste de Barcelona.

Benefici Pacheco. — El notable i simpàtic actor còmic Joaquim Pacheco escullí, per al seu benefici, *Petit café*, en la qual obra hi aconsegueix un èxit d'interpretació, i dugues estrenes: *Fortunato*, dels germans Álvarez Quintero, i *La verde Esperanza*, dels senyors Portusach i Castellví.

Amb ocasió de l'estrena a Madrid de la producció dels Quintero, el nostre corresponsal

ja fixà en aquestes planes l'opinió que li merescué. No anem ara a glosar aquella crítica ni a contradir-la. Recordem, solament, que a Madrid fou discutidíssima, aqueixa tragi-comedia, com així anomenen a *Fortunato* els seus il·lustres autors, i fem constar que a Barcelona, ont els simpàtics escriptors sevillans hi compten amb generals i entusiastes simpaties, la seva nova producció s'ha vist amb indiferència, quan no amb desagrado. Es clar que s'aplaudí la traça amb que'ls Quintero componen i el llenguatge excel·lent i sempre



Joaquim Pacheco Fot. Matorrodona

culte amb que broden el diàleg, però el conflicte dramàtic no arribà a convèncer.

L'assumpte que exposen, el malestar social que denuncien i l'ironia de la sort i el sarcasme de certes obres de caritat són humans i viscuts a totes hores, però ara, en les taules, no'ns han interessat ni commogut; així és que al convenir tots en que'ls germans Quintero han sentit de veres l'argument de *Fortunato*, creiem a la vegada que no han estat acertats en teatralitzar-lo.

En l'interpretació s'hi distingiren el beneficiat, el senyor Larra i la senyoreta Ruiz, ben secundats per les senyores Vadillo, Suelves, senyoreta Xifrà i senyor Sánchez.

La verde Esperanza, monòleg original de dos periodistes barcelonins, — ja podien! — és una d'aquelles coses insubstancials i pocasoltes que sols aconsegueixen estrenar-se en funcions de benefici i de... beneficència. Hi ha gent que abusa de les circumstàncies i les aprofita, costi lo que costi, per fer-nos empassar les tonteries més estupendes.

An aqueix llinatge pertany lo que han escrit els senyors Portusach i Castellví, més propi per a ressenyar-se en una secció de *sucesos* que no pas en aquest lloc.—C.

TEATRE CATALÀ

BARCELONA

SOCIETATS PARTICULARS

ATENEU OBRER DEL DISTRICTE II. — El diumenge es representà per segona vegada la comèdia den Rusiñol *La bona gent*, sots la direcció del senyor Boquet.

L'interpretació, molt ajustada. El senyor Boquet tingué moments feliços, sobre tot al final dels actes segon i tercer.

El senyor Garrigó, que cada dia ens agrada més, es mostrà un excel·lent actor còmic.

La senyoreta Duràn no remarcà prou el seu treball en l'escena final; en les demés escenes va estar regular. La senyora Sabatés, molt encaixada. La senyoreta Buxadós i els senyors Valls i Simón ajudaren al bon conjunt.

La presentació, digna de tota lloança.

Per final representaren *Un cop d'estat*, amb regular interpretació.

CENTRE DE FEDERACIÓ DEL DISTRICTE II. — Sota la bona direcció del senyor Culler, representà el quadre escènic d'aquesta entitat la tragedia den Guimerà *Mar i cel*.

La senyoreta Piqué encarnà magistralment la protagonista, donant-li el degut relleu.

El senyor Abós, amb el «Saïd», no estigué prou a l'altura, per manca, en aquest distingit aficionat, de de condicions per a l'interpretació de papers tant importants.

Els demés, regulars.

La presentació i la direcció, dignes de tot elogi.

L'enhorabona al consell directiu d'aquesta entitat per la deferència que té amb el nostre teatre.

ELS UNICS (*Sant Pau*, 83). — El dia 16 del corrent celebrà son benefici el senyor Alfocea, director del quadre còmic-dramàtic.

Es posà en escena l'hermós drama den Pitarra *La creu de la masia*. L'interpretació fou molt ajustada, complint les senyoretas Chinchilla i Virgili; el senyor Alfocea, molt bé, igual que'ls senyors Martínez, Ferrer i Abella; els demés secundaren bonament.

La presentació, també molt apropiada.

Està anunciada, pera les festes de Pasqua, *La mare eterna*.

ESBART ARTÍSTIC. — *Flors i violes* i *El carro del vi* foren les obres que posaren en escena el passat diumenge, baix la direcció del senyor David.

En la primera ens agradà molt la senyoreta Vallvé, en el paper de «Teresa». Ademés, estigueren acertats els senyors Vilar, David, Biunala, Costa i Munné.

La segona va esser interpretada molt discretament pels esmentats senyors, més els senyors Rovira i González.

Per al dia 6 d'Abril tenen anunciat el benefici dels bons aficionats senyors Josep Costa i Lluís Vilar, amb la comèdia den Pous i Pagès *L'endemà de bodes*.

ESCOLA HORACIANA. — Dissabte a la vetlla representaren *Don Gonzalo o l'orgull del geg* i *Cel rogent*.

L'interpretació de les mateixes fou insegura, degut a poca pràctica escènica d'aquests joves, per altra part voluntariosos en extrem. No dubtem, però, que algun d'ells arribi a assolir un lloc en l'art de Talía.

La senyora Ugas, discreta.

Molt bé la simpàtica dameta jove senyoreta Maria Escriu, que cada dia avença més en la seva carrera.

La direcció, fluixeta.

Pekín

CASA DEL POBLE. — La companyia que dirigeix el senyor Adell, i de la qual forma part la senyora Bofarull, representà diumenge passat *Terra baixa*.

Fou posada amb molta cura, sortint-ne del tot victoriosos els senyors Adell, Otero, Corberó, Sorando, junt amb les senyores Pastor, Bofarull i altres, els noms de les quals sentim no recordar.

En estudi, *La reina jove*.

Sant Gervasi

CENTRE AUTONOMISTA CATALÀ. — El dia 9 tingué lloc la representació de *La xacolatereta*, en la protagonista de la qual estigué encaixadíssima la senyora de Sala, demostrant no haver perdut el temps durant sa absència del teatre. El senyor Sala també estigué acertat, acompanyant dignament la «Benjamina». Els demés secundaren perfectament, distingint-se el senyor Capafons com a actor i com a director.

El diumenge dia 16 s'estrenà la traducció catalana del senyor Julià Martí de la comèdia den Miquel Echegaray *Els hugonots*. El traductor demostrà que sabia lo que s'havia emprès, logrant que l'obra no perdés al traslladar-la al nostre idioma.

En l'execució s'hi lluiaren els senyors Capafons, Sala, Oliver (J. i B.), Batalla i Bertràn, despenyant tots molt bé llur paper respectiu.

Les senyores Perramón, Sala i Miró contribuïren també en gran manera a l'èxit de l'obra, fent tots plegats un conjunt digne de tot elogi i mereixent els aplaudiments que'l públic els tributà, cridant al final de cada acte al senyor Martí al palc escènic.

Sant Andreu

CASINO «EL PROGRESO». — La companyia que dirigeix l'estudiós jove Marià Cortès posà en escena, el dia 16 del corrent a la tarda, la bonica comèdia den Morató *El tresor*.

En l'interpretació posarem en primer terme el director i en Safont, els quals demostraren haver demostrat concienzosament llurs papers, donant un relleu admirable a les figures, i en aquest mateix orde hem de citar la senyoreta Guitart. A la senyoreta Buxadós li hem de recomanar quelcom més d'estudi. L'Alíer, no obstant i el seu reduït paper,

ens demostrà una vegada més lo que sab. Ajudaren al bon desenrotllament de l'obra els senyors Faxó, Gabarró i Jané.

Seguidament estrenaren *Per una herencia*, adaptació den Manel Moreno. L'assumpte, perfectament concebut i desenrotllat amb habilitat, la forma molt correcta en que està escrita i els seguits xistes, tots ells ben trobats, fan que l'obra triomfi. La presentació escènica, d'un gust digne de l'obra.

L'interpretació, a càrrec de la senyoreta Buxadós i dels senyors Cortès, Faxó, Voltró i Safont, ajudà més i més a l'èxit de l'estrena.

Per fi de festa, *El pintor de miracles*, que fou regularment interpretada i ben rebuda pel públic.

Sant Martí (Clot)

FOMENT MARTINENC.—*Dòn Gonzalo o l'orgull del gec* fou l'obra que la companyia den Ferràn Capdevila ens representà el diumenge passat, amb una execució força apreciable per part de les senyores Matas i Guerra i dels senyors Capdevila (F. i J.), Calvo, etc.

Ens cridà desagradablement l'atenció la supressió de dos personatges que's perpetrà en aquesta obra, la qual supressió revela una poca escrupulositat digna de les més fortes censures.

A continuació es verificà l'estrena de l'obreta de genre guinyolesc, original den J. Baucells, *Deute contret*.

L'obra, malgrat lo desacreditat del genre a que pertany, està desenrotllada amb traça i resulta força interessant, per lo qual rebé significatives mostres del gust amb que l'auditori la va veure.

Amb tot, això no obsta perquè no deixem de recomanar al senyor Balcels que posi el seu coneixement de l'escena a servei d'altres menes de literatura més prestigioses.

DE FORA

Lleida

SALÓ «CATALUNYA». — *La creu de la masia*, *La bona gent* i dugues o tres obretes en un acte han omplert el cartell de la setmana prop-passada. Diumenge's representà dugues vegades *La passió i mort de Nostre Senyor Jesucrist*, amb dos plens colossals. Les condicions de l'escenari no permeteren als artistes lluir son treball tant com ells desitjaven, però el públic, acontentadiç per naturalesa, sortí completament satisfet de l'espectacle.

Mataró

SOCIETAT «NOVA CONSTANCIA». — En aquesta casa el diumenge, dia 16, a la tarda, s'hi va donar una lluida funció per una companyia composta d'alguns aficionats antics i dels de l'Ateneu Obrer, amb la cooperació del notable actor Pau Galvany i les aplaudides actrius Concepció Ceballos i Susagna Molgosa. L'obra escullida fou el drama sacre *La passió i mort de Nostre Senyor Jesucrist*, desempenyat pels senyors Galvany, Illa, Pou (J., H. i E.), Comas, Serrapinyana, Gualba, Llobet, Ortiz, Fernández, Cabruja, Planas, Vinar-dell, Ribas, Valls, Bofill, Ferrer, Sala, Ribalta, Valls (J.) i el jove tenor Mensa, que executà diverses cantades de l'obra, acompanyat per l'orquestra «Nova Iluro».

El senyor Galvany, encarregat de la figura de «Jesucrist», la digué amb molt de sentiment i aplom, com així les actrius Ceballos, en la «Verge Maria», Molgosa, en la «Magdalena», i els demés artistes, que varen declamar llurs papers amb mol-

ta serietat. El públic va premiar amb aplaudiments el treball de tant incansables aficionats.

L'obra fou presentada amb tota propietat, sense faltar-hi el «Ball dels dimonis» i altres números a càrrec d'alguns nois, essent també molt aplaudits.

TEATRE «EUTERPE». — El darrer diumenge funcionà, tarda i nit, la companyia catalana Fremont-Tor, formada amb alguns elements del Sindicat, amb un variat programa.

En les funcions de la tarda representaren el divertit sàinet den Vilanova *Qui compra maduixes!!*

I a continuació el quadre de costums vilatanes *El carro del vi*, per les senyoretas Fremont i Ricart i els senyors Riera, Viñas, Font, Bruguera, Pubill, Galceràn i Cervera, que treballaren amb acert.

Després tingué lloc la representació de l'obra de l'eximí Iglesias que du per títol *Foc nou*. L'interpretació que dona la companyia a aquesta obra és immillorable, sobressortint la distingida actriu Fremont, que s'identifica amb la protagonista, fent d'aquest personatge una veritable creació; fou ben acompanyada per les senyores Ricart, Verdier, Roca, Prat; la senyoreta Ortiz digué el paper de «Jovita» amb enginy; els senyors Viñas, Galceràn, Tor, Puigventós i Cervera compliren amb son treball; el públic els va premiar tots amb aplaudiments.

A la nit tingué lloc la segona representació de l'obra de l'immortal Pitarra *El campanar de Palma*, per les mateixes parts de l'anterior funció: els artistes varen sortir-se molt bé de son treball i foren aplaudits per la concurrència.

Vilanova i Geltrú

TEATRE DEL BOSCH. — El dijous, 13 del corrent, hi donà l'Agrupació Artística la segona vetllada, posant-se en escena *Cavalleria rusticana*, *Si, senyors* i *Viatge de boda*.

Cavalleria obtingué un admirable desempeny per part de les senyoretas Ramona i Agneta Mes-tres i els senyors Papiol, Rovira, Tomàs, Gil i Vinyals, destacant-s'hi en primer lloc la primera dama jove del Sindicat d'A. D. C., que feu una «Santuzza» excel·lent, arrencant xardorosos aplaudiments de l'auditori.

La gentil artista es guanyà una ovació en el festiu monòleg *Si, senyors*, per l'impecable manera com el recità, matitzant-lo de filigranes amb la seva gracia picaresca.

La xistosa joguina *Viatge de boda* feu les delícies del públic, logrant-hi aplaudiments els interpretadors, senyoretas R. i A. Mes-tres i senyors Gil, Tomàs i Ricart.

UNIÓ OBRERA. — El diumenge es representaren en aquesta societat les obres sense dama *Nit de sang*, *L'idiota del gorc negre* i *Serenooo... les vintiquatre*, obtenint una regular interpretació.



NOTICIES

EL passat diumenge, complerts els compromisos que tenia contrets amb l'empresa del teatre Romea, l'eminent actriu Rafela Abadía es despedí del públic barceloní, en el qual hi ha adquirit justes i nombroses simpaties durant la seva actuació artística en aquesta ciutat.

La Rafela Abadía abandona amb recança a Barcelona, que ha sapigut apreciar i aplaudir degudament els seus mèrits d'artista excel·lent, i sent desitjos de tornar aviat a correspondre amb el seu notable treball les fermes amistats que aquí ha conquerit.

Nosaltres, al despedir la bella actriu que tant estima a Catalunya i que sent sincer respecte pel nostre teatre i els seus més il·lustres autors, la saludem amb un carinyós a reveure!

Contrasti amb tot això l'incivil i grollera conducta de l'empresa del teatre Romea, que, com a coronament d'un procedir mereixedor de tota mena de censures, no's dignà fer constar en els cartells la despedida de la gentil Rafela Abadía.

Mes lo cert de totes les coses es que, a la fi, cada conducta té el premi o el càstic que li pertocuen.

LA societat anònima «Récreos y Atracciones» ha arrendat el teatre Novetats, proposant-se donar-hi acollida a espectacles que atreguin justament l'atenció del nostre públic.

Avui debutarà en aqueix teatre la companyia de sarçuela, opereta i òpera del teatre de la Sarçuela, de Madrid, treballant fins al 12 de Maig amb la sola interrupció dels dies 18, 19 i 20 d'Abril, en els quals actuaràn M. Huguenet i Mme. Geinat, de la Comedia Francesa, de París.

Del 13 al 28 de Maig es probable que'l nostre Enric Borràs hi interpreti les obres més es-

collides del seu repertori, amb la companyia que ara acaba d'arribar de Mèxic.

Es diu, també, que del 31 de Maig al 14 de Juliol, el cèlebre empresari Tirso Escudero dugui a Novetats la companyia de la Comedia, de Madrid, donant a conèixer algunes obres noves.

L'empresa de l'Ateneu d'Igualada ha contractat la companyia dramàtica catalana que dirigeix en Joan Santacana per a representar, els dies 23, 24 i 25, tarda i nit, les obres *La resclosa* (Iglesias), *El pati blau* (Rusiñol), *La morta* (Crehuet), *L'oncle rector* (Folch i Torres), *L'eterna qüestió* (Artís), *La santa* (Giol), *Servei d'amic* (Bonavía), *Disabte de Gloria*, *El pintor de miracles*, *Joven-tut* i altres.

TENIM noves que la Casa de Família està preparant una altra «Festa hel·lènica», per aquesta primavera, al Palau de la Música Catalana. El quadre dramàtic de l'esmentada casa estrenarà les dues tragedies gregues que té en assaig la *Hècuba* i l'*Aiax*, d'Eurípides i Sòfocles respectivament, expresament traduïdes al català i adaptades a la nostra escena.

L'Orfeó Català cooperarà a dita festa, que tindrà caràcter benèfic, cantant per primera vegada algunes de les composicions musicals que's conserven d'aquells temps de l'esplendor de l'Atica.

Quan sapiguem més detalls de tant interessant manifestació d'art els comunicarem a nostres lectors.

HA mort a Buenos Aires, ont residia amb els seus fills, la virtuosa i respectable senyora viuda del immortal actor català Lleó Fontova.

E. P. D.

A. ARTÍS, impressor - Balmes, 54; Barcelona : Telefon 2689

TAPES PERA L'ENQUADERNACIÓ DEL PRIMER VOLUM DE «EL TEATRE CATALÀ»

EN TELA ANGLESA, OSTENTANT UN DIBUIX DE L'ADRIÀ GUAL

TAPES SOLES. 3'00 ptes. : TAPES I ENQUADERNACIÓ. . . 3'50 ptes.
PELS COMPRADORS DE FÒRA, AUGMENT DE 0'50 CÈNTIMS PER GASTOS DE FRANQUEIG I REMESA

Kiosco del Liceu

Rambla del Centre, davant del Liceu

Llibres ✦ Periòdics
Revistes ✦ Diaris
nacionals i estrangers

FOTOGRAVAT
A. JOARIZTI.

Sen C.

CASA
FUNDADA
EN
L'ANY 1876

PRIMERA
A ESPANYA

CONSELL DE CENT 289 y
UNIVERSITAT 19
BARCELONA

MOBLES
REIG
TRANSFORMABLES

EXPOSICIÓ

Passeig de Gracia, 27

Industrias

metalúrgicas

(Simoncini-Bori)

Sdad. Ltda.

Taps patentats, de diversos sistemes, pera tota mena d'envasos metàlics i ampolles de cristall : Maquinaria pera les fàbriques d'envasos d'olis i de conserves : Motllos i aparells especials pera'l treball de la llauna i el cartró : Manufactura especial, de luxe, pera reclam, i de precisió, en llauna,
& &

TALLERS I DESPAIG

Travessera, 160-162
BARCELONA - GRÀCIA

Nostres folletins

IMPORTANTÍSSIM

Junt amb aquest número repartim als nostres llegidors el penúltim folletí de setze pàgines de la comedia en tres actes, original de l'AVELÍ ARTÍS,

La sagrada familia

i altres setze pàgines de la comedia en quatre actes, original den JOSEP POUS I PAGÈS,

Senyora avia vol marit

Essent el número vinent el darrer del present trimestre, i fusionant-nos des del prop-vinent amb el nostre confrare *La Escena Catalana*, ens veiem obligats a precipitar la publicació de les obres que ara repartim, a fi que'ls subscriptors d'aquell periòdic, que ho seran del nostre des de 1.^{er} d'Abril, no's trobin amb folletins d'obres pròximes a acabar-se. Així, doncs, el número vinent d'EL TEATRE CATALÀ serà **extraordinari** per donar cabuda a tot el folletí pendent, podent, d'aquesta manera, començar trimestre i obra nova.

Aquesta serà la farsa aristofanesca de l'eximi literat APELES MESTRES, darrera producció estrenada amb èxit en la temporada del Sindicat d'Autors Dramàtics Catalans,

JUSTICIA!

□ □ □

Preguem als nostres compradors que no tallin els folletins, puix dificulten l'enquadració de les obres i ens obligarien a no admetre-ls al venir a recullir-les.